

LUGEJA KÜSIB

Pea käib ringi

Lennuki ja laevaga sõites, vahel ka bussis-autos tekivad mul iiveldus ning peapööritus. Viimasel ajal käib pea ringi isegi voodisse heites. Millest? Mida teha?

M. A. Lääne-Virumaalt

Vastab professor NAOMI LOOGNA

Peapööritus on tegelikult meelepete – tunne, et ümbrus, selle mingi osa või inimene ise liigub. Lisanduda võivad iiveldus, oksendamine, silmatõmbus ehk nüstagm (silmanunade kiire ja peaaegu ühtlane korduv edasi-tagasi tõmblev liikumine), higistamine, vererõhu langus või tõus ning teised kõrvalekalded.

Tasakaalu ja kehaasendi hoidmise eest hoolitseb meie sisekõrv. See asetseb oimu-luus. Sisekõrv on luusisestest õõntest ja looklevate kanalitega keerdkäigustik, mida nimetatakse labürindiks.

Seda täidab sisekõrvavedelik. Labürindi keskosas on

kaks kotjat sopist. Ühte neist avanevad kolm poolringkanalit. Poolringkanalid ja sopesed moodustavad tasakaaluelundi. Selle seintes paiknevad meelerakud, mis reageerivad pea asendi muutumisele.

Sisekõrvast kandub erutus piki tasakaalunärvi kiude peaju nährvikeskusesse.

Kui ärritused saavad peaju mõlemalt kehapoolt tavalise sageduse ning tugevusega, siis peapööritust ei teki.

Selle võivad esile kutsuda igasugused hälbmed.

Peapööritus ehk vertigo võib olla täiesti ohutu, aga ka tõsine haigustunne.

PEAPÖÖRITUSE PÕHJUSI

- Pärilik soodumus.
- Kehaasendi järsk muutumine, näiteks sõiduki ebaühtlase liikumisel-õõtsumisel – torm merel, augud asfaldis jm.
- Tasakaalunärvi põletik, mis tekib harilikult pärast mõne palavikuga haiguse põdemist – ootamatult ilmnevad tugev peapööritus, oksendamine, hirmutunne ja võimetus püsti seista.
- Kõrvahaigused.
- Ménière'i tõbi – tugev peapööritus koos iivelduse ja oksendamisega, kuulmise nõrgenemine, kohin kõrvus.
- Mürgistus (näiteks alko-

holist), arstimatega liialdamine (vererõhu ja parkinsonismivastased ravimid, antidepressandid jt) või nende kõrvaltoime.

- Peaju kasvaja.
- Hulgiskleroos.
- Negatiivsed elamused, ärevushäired, allakukkumishirm kõrguses olles.
- Pinges kaelalihased ja lülivaheketta väljasopistumine kaela piirkonnas.
- Tasakaaluelundi verevarustuse nõrgenemine või aju vereringe halvenemine (eriti eakatel ajuarterite skleroosist). Eakatel põhjustab enamasti peapööritust mitme ealise muutuse koosinemine.
- Silmahaigused.